

1 Obiekt

738/241/24

Fort XVIa Twierdza Modlin

Modlin, FORT XVI

2. Czas powstania

1912-1914

3. Miejscowość

ol. CZARNOWO

8130
POMIECHÓWEK

11 Zdjęcia rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

ok 1300m na północ od Czarnowa

przy drodze z Pomiechówka

nr hipoteczny

do Nasielska

5. Przynależność administracyjna

województwo warszawskie

gmina Pomiechówek

pow. NOWY DWÓR

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo warszawskie

powiat Nowy Dwór Mazowiecki

8. Właściciel i jego adres

Wojskowy Rejonowy Zarząd

Kwaterunkowo-Budowlany

Warszawa ul. Koszykowa 82

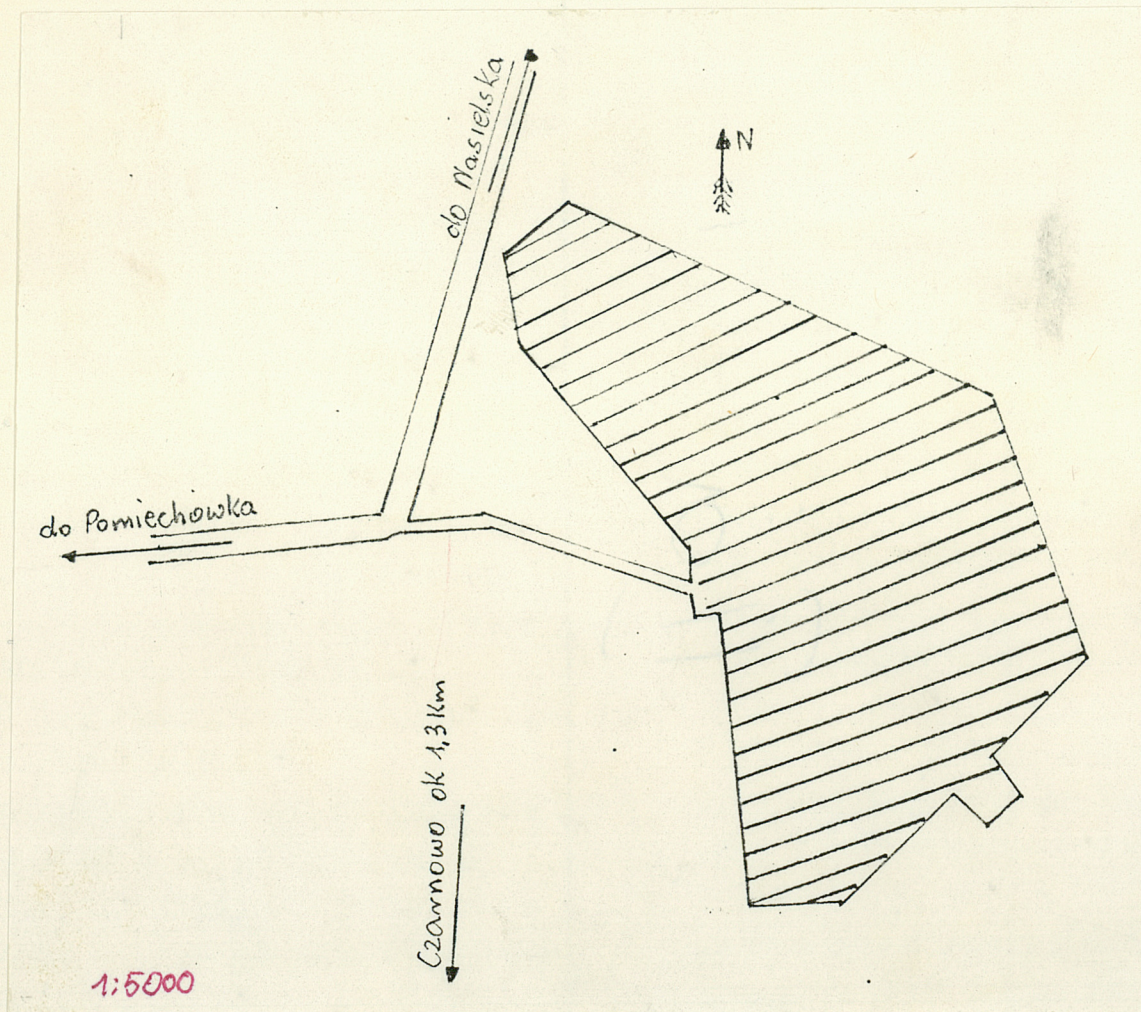
9. Użytkownik i jego adres

nieużytkowany

10. Rejestr zabytków

Nr

data

Plan sytuacyjny.

Fort wzniesiony w latach 1912-1914. W sierpniu 1915 r. na jego kierunku nacierali żołnierze 333 pułku brygady Pfeila. Po kilkudniowych walkach w nocy z 17 na 18 sierpnia załoga rosyjska opuściła fort wycofując się za Wkrę.

W kampanii wrześniowej 1939 r. nie odegrał poważniejszej roli.

Po wojnie użytkowany przez Wojsko Polskie. Na początku lat 80-tych dzierzawiony przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w Stanisławowie.

Dzieło o narysie poligonalnym, stanowi wariant fortu wypracowanego przez rosyjskich fortyfikatorów w oparciu o zasadę sformułowaną przez francuskiego inżyniera Schoumachara-niezależności kierunku linii przewodniej od przebiegu linii ogniowej.

Położony przy drodze z Pomiechówka do Nasielska, ok 1300m na północ od wsi Czarnowo i ok 2500m na południe od prawego dzieła grupy XV, zwrócony czołem ku pn-wsch stanowił ważny element w linii obrony odcinka pomiechowskiego twierdzy Modlin.

Fort ziemno-betonowy, na rzucie zbliżonym do detaszowanego bastionu o kleszczowej szyi. Główne obiekty wykonane z kamienia, betonu, cegły i stali przykryte nasypem ziemnym. Dziedziniec wewnętrzny ze studnią, otoczony wałem i fosą.

W wale czołowym o krótkim stoku wewnętrznym i długim zewnętrznym cztery zespoły kazamat z przelotniami i dwoma krytymi stanowiskami strzeleckimi, połączone poterną z kaponierą dwustronną w przeciwskarpie i dziedzińcem fortu. Betonowe przedpiersie z wieżyczką obserwacyjną i kazamatą pancerną dla ckm o stalowych kopułach. Fosa szyjowa o przekroju połowym broniona czołowo. Fosa czołowa i lewego barku bronione z kaponiery przeciwskarpowej. Rów przed barkiem prawym z kaponiery jednostronnej, poprzedzonej dzwonem pancernym, pozbawionej zakrytej komunikacji z wnętrzem fortu.

W szyi na osi wjazd na dziedziniec fortu.

14. Kubatura

15. Powierzchnia użytkowa

ok 7 ha

16. Przeznaczenie pierwotne

fort wojskowy

17. Użytkowanie obecne

nieużytkowany

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Obiekt zachowany dobrze. Ogólny narys czytelny. Wszystkie budowle zachowane. Fosa we wschodnim barku częściowo zasypana. Kazamaty pozbawione drzwi pancernych, zawilgocone. Cały teren fortu porośnięty drzewami i krzewami.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

1. Wyszukanie użytkownika.
2. Ogrodzenie terenu poza fosą.
3. Ustawienie tablicy (zadaszonej) informującej o funkcji obiektu.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

1. A. Witold Alexandrowicz, Rozwój historyczny fortyfikacji w zarysie, Toruń 1924.
2. A. Gruszecki, Twierdza Modlin, Warszawa 1967.
3. J. L. Jastrzębski, Obrona Modlina w roku 1915, Warszawa 1926.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

Karta ta jest kartą projektu obiektu - do tej karty są jeszcze 3 karty obiektu pojedynczym z tego projektu.

25. Opracował

tekst..... mgr A. Stepień 29-CI-1986 r.
imie, nazwisko, data, podpis
plany, rysunki..... mgr A. Stepień 29-VI-1986 r.
imie, nazwisko, data, podpis
zdjęcia fotogr..... mgr A. Stepień 25-VI-1986 r.
imie, nazwisko, data, podpis
miejsce przechowywania negatywów..... PP PKZ O) KAM

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. Czarnowo. Fort XVIIa Twierdza Modlin-2 zdjęcia, schemat fortu oraz schemat twierdzy Modlin.

1. Miejscowość

CZARNOWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Fort XVIa

Twierdza Modlin

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

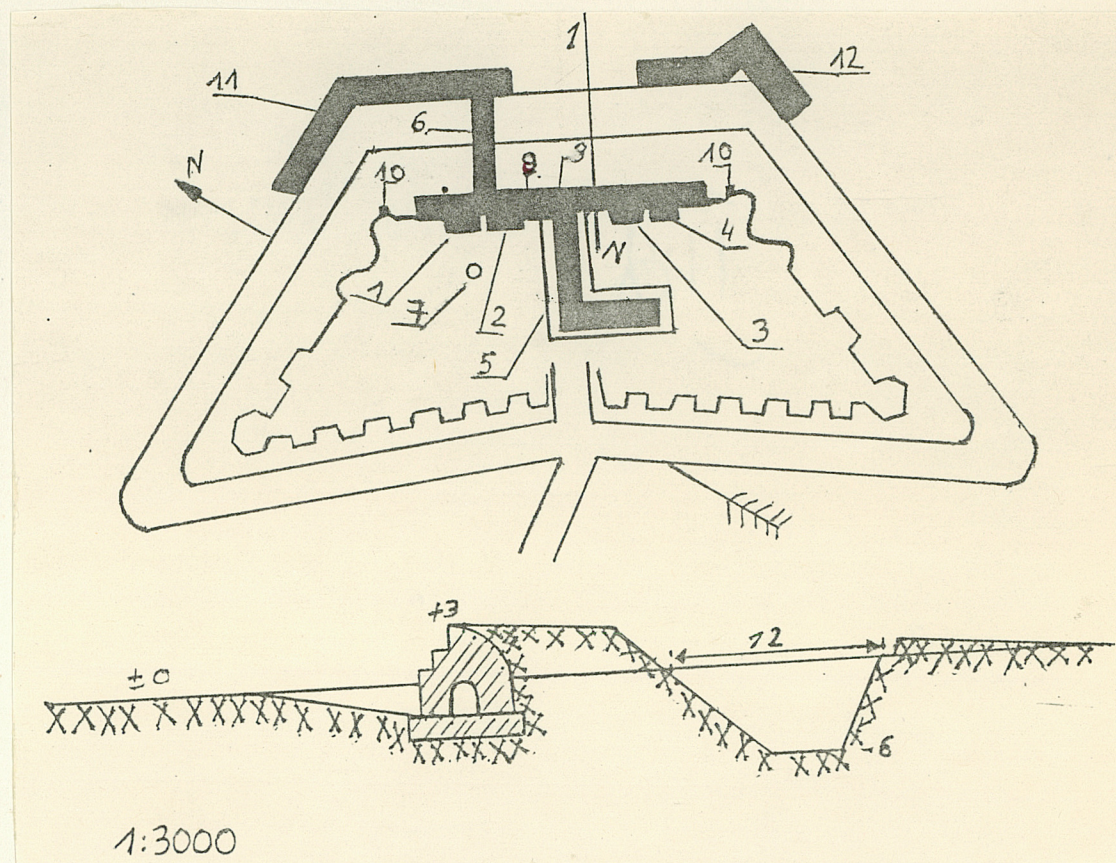
2 zdjęcia i schemat fortu oraz schemat twierdzy Modlin.

Stok zewnętrzny i fosa czołowa.
Widok od pd-Wsch.

Wejście do poterny. Widok od pn-zach.

1:3000

Schemat fortu XVIa wg Jastrzębskiego.

1,2,3,4-przelotnie

5,6-poterny

7-studnia

8-kazamata pancerna

9-wieżyczka obserwacyjna

10-kryte stanowiska strzeleckie

11-kaponiera przeciwskarpowa dwustronna

12-kaponiera przeciwskarpowa jednostronna

Wkładkę założył: mgr A. Stepień 29-VI-1986r.

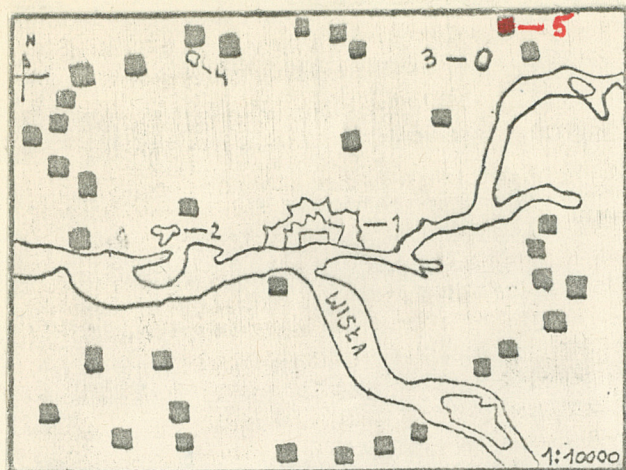
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

PP PKZ O)KAM

jed W.A. Olsztyn z. 135/S
OZGraf. Z.P. Ostróda z. 676 n. 40 000

Wzór ODZ 1978 r.

Schemat twierdzy Modlin.
Rys.wg Łysiaka.
1.Cytadela.
2.Zakroczym.
3.Pomiechówek.
4.Goławice.
5.Fort XVIa.